

Geresnė geležinkelių sistema
visuomenės labui.

Vadovas

Vykdymo užtikrinimo valdymo modelis

	<i>Parengė</i>	<i>Patikrino</i>	<i>Patvirtino</i>
<i>Vardas, pavardė</i>	S. D'ALBERTANSON	M. SCHITTEKATTE	C. CARR
<i>Pareigos</i>	Projekto specialistas	Projekto vadovas	Skyriaus vadovas
<i>Data</i>	2018 6 29	2018 6 29	2018 6 29
<i>Parašas</i>			

Dokumento istorija

<i>Versija</i>	<i>Data</i>	<i>Pastabos</i>
1.0	2018 6 29	Galutinė skelbiama versija

Šis dokumentas yra teisiškai neprivalomas Europos geležinkelių agentūros gairės. Jis nedaro poveikio taikytinuose ES teisės aktuose numatytiems sprendimų priėmimo procesams. Be to, privalomas ES teisės aktų aiškinimas priskiriamas išimtinai Europos Sąjungos Teisingumo Teismo kompetencijai.

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Error! Reference source not found.
Error! Reference source not found.0

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Error! Reference source not found.
Error! Reference source not found.0

1 Įvadas

Pagal Geležinkelių saugos direktyvoje 2016/798 nustatytą tvarką bendrą saugos sertifikatą gali išduoti nacionalinė saugos institucija (NSI) arba Europos geležinkelių agentūra (toliau – Agentūra). Saugos leidimus išduoda NSI. Agentūrai arba NSI išdavus bendrą saugos sertifikatą arba saugos leidimą, jų patikrą galiojimo laikotarpiu visada atlieka NSI, vykdydama organizacijos priežiūrą. Vadinasi, jeigu nustatoma, kad reikalavimų nesilaikyta, būtent NSI, pasinaudodama savo reguliavimo įgaliojimais, turi imtis reikiamų veiksmų ir pirmoji spręsti tą klausimą. Žinoma, jeigu NSI taip pat nepavyksta ištaisyti padėties, NSI arba Agentūra, konsultuodamasi su NSI, gali panaikinti arba apriboti organizacijos bendrą saugos sertifikatą, o NSI gali apriboti arba panaikinti saugos leidimą.

Europos Sąjungos valstybės narės taiko skirtingus geležinkelių reguliuojamosios priežiūros metodus. Vienos už geležinkelių priežiūrą atsakingos nacionalinės institucijos turi ribotus įgaliojimus užtikrinti geležinkelių veiklos saugą, kitų valstybių nacionalinėms saugos institucijoms (toliau – NSI) suteikti įgaliojimai tiesiogiai imtis intervencinių veiksmų. Kadangi pagal nacionalinės teisės aktus nacionaliniai teisiniai įgaliojimai yra riboti, kai kurios valstybės narės taiko Europos teisės aktų, pavyzdžiui, Direktyvos (ES) 2016/798 ir Direktyvos (ES) 2016/797, nuostatas.

Nurodymų, kokiomis aplinkybėmis NSI galėtų pasinaudoti šiais įgaliojimais, kol kas nėra, išskyrus Direktyvos (ES) 2016/798 nuostatas. 17 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad, jeigu NSI nustato, jog bendro saugos sertifikato turėtojas nebeatitinka sertifikavimo sąlygų, ji priima sprendimą tą sertifikatą panaikinti arba apriboti pati arba, jeigu sertifikatą išdavė Europos Sąjungos geležinkelių agentūra (toliau taip pat vadinama – Agentūra), prašo, kad tai padarytų Agentūra. Abiem atvejais turi būti nurodytos sprendimo priežastys. Vadovaujantis nuostata, pagal kurią NSI leidžiama, per priežiūros procedūras surinkus įrodymus, panaikinti arba apriboti bendrą saugos sertifikatą, gali būti reikalaujama diegti pakeitimus.

Be to, kas paminėta pirmiau, pažymėtina, kad valstybės narės taiko skirtingą tvarką, pagal kurią nustatoma, kas atsako už baudmes organizacijoms, jei jos padaro saugos pažeidimų, ir kokiomis aplinkybėmis tokių veiksmų imamasi. Vienose valstybėse narėse didelius incidentus tiria valstybės baudžiamojo persekiojimo institucijos, ne NSI. Kitose valstybėse narėse organizacijos baudžiamąjį persekiojimą už teisės aktų pažeidimus, susijusius su geležinkelių veiklos sauga, galima vykdyti net tada, jei didelė avarija neįvyko. Dar kitose valstybėse narėse baudžiantys veiksmai vykdomi tik tada, jei įvyksta didelės avarijos. Dėl šių valstybėse narėse taikomų metodų skirtumų ES geležinkelių reglamentavimo sistemoje iškyla spręstinių uždavinių, juos tenka spręsti ir ES teisės aktus įgyvendinančioms NSI. Galiausiai pažymėtina, kad kai kuriose valstybėse narėse nacionalinės geležinkelių saugos teisės aktais taip pat reglamentuojami darbo saugos klausimai. Daugumoje valstybių narių šiuos klausimus nagrinėja kitos ir pagal kitą teisinį režimą veikiančios institucijos, ne NSI. Vykdyimo užtikrinimo klausimų gali iškilti ir tada, kai eismas vykdomas tarptautiniu lygiu, nes kiekvienos valstybės narės NSI veikia pagal skirtingą teisinį režimą ir turi skirtingus įgaliojimus imtis intervencinių veiksmų, kad užtikrintų saugos patobulinimų įgyvendinimą.

Jeigu priežiūros principai taikomi teisingai, NSI turėtų vykdyti priežiūrą, įskaitant vykdyimo užtikrinimo veiklą, nuosekliai ir sąžiningai. Agentūra yra įsitikinusi, kad gairės, kuriose šie principai būtų paaiškinti išsamiau,

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

galėtų būti naudingos NSI, taigi, poreikis kurti nuoseklų vykdymo užtikrinimo klausimų sprendimo valstybėse narėse metodą yra pagrįstas.

1.1 Vadovo tikslas

Šiame vadove aprašytas NSI skirtas paprastas vykdymo užtikrinimo modelis (toliau – VUM), padėsiantis NSI nuspręsti, kokių vykdymo užtikrinimo veiksmų imtis, jeigu organizacijos nesilaiko nacionalinės ir ES teisės aktų. Modelio paskirtis – naudojantis paprasta matrica, suskirstyti trūkumų lygius pagal kategorijas, kad vykdant priežiūrą nustatytą rizikos spragą būtų galima kontroliuoti.

Jis susijęs su ryšiu tarp įgaliojimų vykdant užtikrinimą nacionaliniame lygmenyje ir įgaliojimų dėl bendrų saugos sertifikatų pagal Direktyvą (ES) 2016/798, siekiant padėti užtikrinti, kad būtų sudarytos vienodos sąlygos pareiškėjams dėl saugos sertifikatų bei subjektams, kurių veiklą prižiūri nacionalinės saugos institucijos visoje Europos Sąjungoje, šalinant neatitikimo atvejus ir teisės pažeidimus.

EMM (vykdymo užtikrinimo valdymo modelis) yra priemonė, kurią nacionalinės saugos institucijos gali naudoti, kad padėtų užtikrinti nuoseklumą teisės aktų, pagal kuriuos leidžiama skirti nuobaudas arba pranešimus siekiant pagerinti kai kuriuos organizacijų rizikos kontrolės priemonių aspektus, vykdymo užtikrinimo veikloje. Priemonės tikslas – sukurti NSI sąlygas vykdyti Reglamento dėl priežiūros BSB 7 straipsnio 1 dalies nuostatas. Tam NSI turi nustatyti, kokiais kriterijais remdamosi priims sprendimus dėl nustatytų reikalavimų nesilaikymo atvejų. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2018/761 [priežiūros BSB] 5, 6, 7 ir 8 konstatuojamosiose dalyse aiškiai nurodoma, kad vykdydamos priežiūrą NSI turėtų stengtis didinti pasitikėjimą viena kitos taikomais sprendimų priėmimo būdais, imtis proporcingų veiksmų, veiksmus sutelkti didžiausios rizikos srityse ir pranešti apie priimtus sprendimus. Vykdymo užtikrinimo modelis – tai padaryti padedanti priemonė.

1.2 Kam skirtas šis vadovas?

Šis dokumentas skirtas:

- *NSI, kai šios vykdydamos priežiūrą vertina geležinkelio įmonių ir infrastruktūros valdytojų SVS;*
- *geležinkelio įmonėms ir infrastruktūros valdytojams – kaip padarinių, kurių galėtų kilti, jei jie nesilaikytų teisinių standartų, vadovas.*

1.3 Taikymo sritis

Toks VUM:

- *Gali suteikti naudojamas priežiūrą vykdančiose institucijose, siekiant padėti joms priimti nuoseklius vykdymo užtikrinimo sprendimus;*

Error! Reference source not found.
Error! Reference source not found.0

- *padeda NSI stebėti, ar priežiūrą vykdančių institucijų vykdymo užtikrinimo sprendimai yra sąžiningi ir nuoseklūs;*
- *gali padėti išspręsti sudėtingesnius atvejus;*
- *jeigu NSI taikomas VUM modelis paskelbiamas viešai, gali būti priemone, padedančia įrodyti, kad NSI veikia tikslingai, sąžiningai, skaidriai ir proporcingai.*

Šiame dokumente neaptariama kitų reguliavimo institucijų vykdymo užtikrinimo veikla – tik NSI veikla.

1.4 Vadovo struktūra

Šis dokumentas įtrauktas į Agentūros gairių kompendiumą, kuriuo siekiama padėti geležinkelio įmonėms, infrastruktūros valdytojams, nacionalinėms saugos institucijoms ir Agentūrai atlikti savo funkcijas ir vykdyti Direktyvoje (ES) 2016/798 pavestas užduotis.

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Error! Reference source not found.
Error! Reference source not found.0

1 pav. Agentūros gairių kompendiumas

Vykdydamos savo funkcijas, NSI turėtų bendradarbiauti su kitomis reguliavimo agentūromis, kaip nustatyta ES ir nacionalinės teisės aktuose. Daugiau informacijos, kaip bendradarbiauti su kitomis agentūromis, galima rasti Agentūros priežiūros vadove (angl. *Agency guide on supervision*).

Svarbu pažymėti, kad modelį turėtų taikyti kompetentingi priežiūros srities specialistai (taip pat žr. Agentūros kompetencijos valdymo sistemos vadovą (angl. *Agency guide on competence management framework*)), jis yra pagalbinė priemonė ir negali būti taikomas vietoj profesionalaus vertinimo.

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Turinys

1	Įvadas.....	3
1.1	Vadovo tikslas.....	3
1.2	Kam skirtas šis vadovas?.....	4
1.3	Taikymo sritis.....	4
1.4	Vadovo struktūra.....	4
2	Vykdyto užtikrinimo valdymo modelis.....	7
2.1	Apribojimai.....	7
2.2	Vykdyto užtikrinimo prioritetai.....	7
2.3	Rizikos spragų analizė.....	8
1 priedas.	Schema.....	14
2 priedas.	Pavyzdžiai.....	16
	Pavyzdys Nr. 1. Pažeidimas. Rizikos spraga yra „kritinė“.....	16
	Pavyzdys Nr. 2. Pažeidimas. Rizikos spraga yra „didelė“.....	16
	Pavyzdys Nr. 3. Pažeidimas. Rizikos spraga yra „vidutinė“.....	17
	Pavyzdys Nr. 4. Pažeidimo nėra. Rizikos spragos „nėra“.....	17

2 Vykdymo užtikrinimo valdymo modelis

2.1 Apribojimai

Rizikos ir nacionalinės teisės aktų laikymosi vertinimas skiriasi: vienais atvejais jis būna labai tiesioginis, kitais – labai sudėtingas. Atliekant vertinimą ir tikrinant teisinę atitiktį, reikalavimų nesilaikymo atvejus ne visada galima aiškiai apibrėžti. Be to, dažnai būna taip, kad vykdant priežiūrą, nustatoma keletas įvairaus dydžio trūkumų. Į klausimus, ar teisės aktas iš tiesų buvo pažeistas, kurios organizacijos arba asmenys turėtų prisiimti atsakomybę arba kaip ištaisyti teisės akto pažeidimą ar pažeidimus, dažnai būna sunku atsakyti.

VUM yra pagalbinė priemonė, taikoma NSI specialistams priimant sprendimus, bet šie specialistai turėtų mokėti juo naudotis. Be to, tai nėra modelis, kuris apimtų visus vykdant priežiūrą galinčius iškilti aspektus, jame „teisingi atsakymai“ nėra pateikiami savaime. Taip yra dėl to, kad vykdydamas priežiūrą, asmuo turėtų pats įvertinti riziką. Pirmiausia asmuo turės pagal modelyje pateiktą apibrėžtį įvertinti „rizikos spragos“ dydį. Naudojant modelį tai ypač svarbu. Todėl priežiūrą vykdytys asmenys modelį turėtų naudoti kaip pagalbinę sprendimų priėmimo, o ne veiksmus ribojančią priemonę. Šį modelį naudojantys asmenys turėtų būti tinkamai parengti jį naudoti, gebėti įvertinti santykinę riziką ir tikrindami, ar konkrečiu atveju yra laikomasi teisinių reikalavimų, gebėti kritiškai mąstyti.

Šį modelį galima taikyti įvairiose teisinėse sistemose ir įvairiose valstybėse narėse. Tačiau kiekviena NSI turėtų stengtis užtikrinti, kad šio modelio taikymas derėtų su esama nacionaline reglamentavimo sistema. 1 priedas. pateiktoje schemoje pavaizduota, kokių etapų modelis yra taikomas, kaip juo naudojamosi priimant sprendimus dėl teisinių veiksmų arba dėl bendro saugos sertifikato ar saugos leidimo apribojimo arba panaikinimo.

Į šį modelį įtrauktas papildomas etapas, kurį vykdytys atsakoma į klausimą, ar bendrą saugos sertifikatą reikėtų panaikinti arba apriboti.

2.2 Vykdyto užtikrinimo prioritetai

Vykdydamos priežiūrą, NSI tikrina, ar organizacija įvykdė ir toliau vykdo sąlygas, kuriomis jai išduotas bendras saugos sertifikatas. Praktiškai tai reiškia, kad išduodama bendrą saugos sertifikatą vertinimą atliekanti institucija padarė išvadą, jog organizacija suteikė pakankamai informacijos, kad įrodytų, jog turi arba turės veikiančią saugos valdymo sistemą (SVS), kuri atitinka atitinkamai vertinti naudojamų bendrųjų saugos būdų įrodymo reikalavimus.

Bendri saugos sertifikatai arba saugos leidimai galioja ne ilgiau kaip 5 metus. NSI jų galiojimo laikotarpiu vykdo priežiūrą ir užtikrina, kad pradinėje paraiškoje aprašytos SVS procedūros sertifikato galiojimo laikotarpiu būtų praktiškai taikomos.

Jeigu NSI nustato, kad kai kurių reikalavimų nesilaikoma, jos turės nuspręsti, kaip tokiais atvejais elgtis. Vienas iš būdų, kaip NSI gali kiekvienu konkrečiu atveju įvertinti SVS, – taikyti valdymo pajėgumų arba brandos modelį, tai yra, būdą, kuriuo vertinama organizacijos SVS branda (taip pat žr. Agentūros valdymo brandos modelio vadovą (angl. *Agency guide on management maturity model*)).

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Be to, kiekvienos valstybės narės NSI turėtų turėti priežiūros strategiją ir priežiūros planus. Šiuos dokumentus reikalaujama turėti pagal reglamentą dėl priežiūros bendrojo saugos būdo. Priežiūros strategijoje nustatomi pagrindiniai priežiūrą vykdančios NSI geležinkelių saugos skatinimo ir didinimo prioritetai. Todėl kiekviena NSI turėtų aiškiai suprasti, kuriose geležinkelio sistemos srityse kyla didžiausia rizika, taip pat suprasti geležinkelio įmonių valdymo pajėgumus (šie duomenys surenkami vykdant priežiūros veiklą) ir atitinkamai paskirstyti savo išteklius. Nors NSI gali vykdyti tyrimus arba imtis veiksmų bet kurioje jos kompetencijai priklausančioje srityje, vadovaudamasi priežiūros strategija ir planu (-ais), ji turėtų aiškiai nustatyti pagrindines veiklos sritis. Todėl tikėtina, kad priežiūros institucijos vykdys priežiūrą tam tikrose srityse, o VUM metodas padės priimti sprendimus, kokių veiksmų imtis nustatytų teisės aktų pažeidimų atvejais. Galiausiai pažymėtina, kad NSI strategijoje ir plane (-uose) reikėtų atsižvelgti į kitų reguliavimo institucijų arba vykdymo užtikrinimo agentūrų (pavyzdžiui, policijos) darbą, pavyzdžiui, atitinkamai aplinkos apsaugos arba darbuotojų saugos srityse.

2.3 Rizikos spragų analizė

Vykdydamos priežiūrą, NSI turėtų rinkti informaciją apie pavojus, su tuo susijusią riziką ir kontrolės priemonių pakankamumą. Remdamosi šia informacija, jos vertina faktinę riziką ir lygina ją su rizika, priimtina pagal teisės aktus, standartus arba gaires (lyginamąją riziką). Skirtumas tarp lyginamosios rizikos ir to, kokią riziką organizacija patiria praktiškai, yra „**rizikos spraga**“.

Priklausomai nuo skirtumo tarp realios ir tikėtinios padėties, santykinį šios spragos dydį galima suskirstyti pagal šias kategorijas:

- **„Kritinis“** – tai reiškia, kad nesilaikoma labai didelės dalies ES ir (arba) nacionalinės teisės aktų reikalavimų. Pavyzdžiui, visiškai nėra saugos kontrolės priemonių ir tiesiogiai dėl to gali kilti pavojingų įvykių, t. y. rizikos spraga yra didelė. Tai savo ruožtu reiškia, kad SVS nenustatytos kelių lygmenų rizikos kontrolės procedūros arba kad organizacija per rizikos vertinimo procesą į jas visiškai neatsižvelgia.
- **„Didelis“** – tai reiškia, kad nesilaikoma labai didelės dalies ES ir (arba) nacionalinės teisės aktų reikalavimų, nuolat arba tyčia, galbūt siekiant ekonominės naudos, nenaudojama patvirtinta sąveiki ir sutartas TSS atitinkanti infrastruktūra. Tai gali turėti įtakos riedmenų veikimo arba infrastruktūros naudojimo rezultatams ir daryti poveikį kitoms geležinkelio įmonėms. Rizikos spraga nėra tokia didelė, kaip kritiniu atveju, bet vis tiek reikšminga. Tai taip pat gali reikšti, kad pagal SVS per rizikos vertinimo procesą nepakankamai įvertinti galimi trūkumai.
- **„Vidutinis“** – tai reiškia, kad kai kurie SVS nuokrypiai yra netinkami, tačiau rizikos kontrolės požiūriu šie trūkumai nėra dideli ir greičiausiai neturės neigiamos įtakos saugai. Pavyzdžiui, gali būti, kad kai kurie komponentai, nors veikia tinkamai, neatitinka sąveikumo arba prieinamumo taisyklių. Konkurencinio pranašumo nėra siekiama, o nukrypimas atsirado dėl nepakankamos kontrolės. Rizikos spraga palyginti maža ir jos poveikis nepakankamai didelis, kad keltų didelį susirūpinimą. Jeigu pagal nacionalinės teisės aktus tai leidžiama, NSI gali taikyti tam tikras sankcijas ir reikalauti imtis taisomųjų veiksmų.

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Error! Reference source not found.
Error! Reference source not found.0

- **„Nedidelis“** – tai reiškia, kad kai kurie saugos valdymo sistemos nuokrypiai yra nežymūs ir juos galima lengvai ištaisyti. Atitikties nacionalinės ir Europos teisės normoms problemos nedidelės. Rizikos spraga nereikšminga ir visus iškilusius probleminius klausimus galima lengvai išspręsti.

Rizikos spraga galima remtis dvejopai:

- *pirma, nuspręsti, kaip NSI turėtų elgtis, siekdama užtikrinti, kad organizacija vėl atitiktų teisės normas; ir*
- *antra, nustatyti, ar valstybės narės teisės aktuose leidžiama imtis vykdymo užtikrinimo veiksmų, pavyzdžiui, teisinių veiksmų arba siųsti pranešimus.*

Jeigu tam tikroje srityje „rizikos spragų“ yra daug, kiekvieną rizikos spragą reikėtų nagrinėti atskirai. Galima taikyti du metodus:

- *jeigu pagal nacionalinės teisės normas NSI suteikiama pakankamai įgaliojimų taip elgtis, kiekvieną rizikos spragą galima šalinti atskirai, dėl kiekvienos rizikos spragos imantis konkretaus veiksmo. Pavyzdžiui, jeigu rizikos spraga yra vidutinio dydžio, galima parengti raštą ir pareikalauti imtis taisomųjų veiksmų arba pareikalauti, kad organizacija parengtų veiksmų planą ir išspręstų probleminį klausimą. Be to, jeigu toje pačioje srityje yra kritinė rizikos spraga, galima svarstyti galimybę imtis griežtesnių baudžiamųjų vykdymo užtikrinimo veiksmų, pavyzdžiui, parengti vykdymo nurodymą arba pradėti baudžiamąjį persekiojimą;*
- *rizikos spragos yra surenkamos tam tikroje srityje ir po to vertinamos kaip visuma siekiant veiksmų aukščiausiam įmanomam lygmenyje. Jeigu taikomas toks būdas, reiškia, kad sudaromas veiksmų planas, kaip pašalinti likusius žemesnio lygmens trūkumus. Pavyzdžiui, jeigu yra 5 rizikos spragos, iš kurių trys – vidutinės, viena – didelė ir viena – kritinė, reikėtų imtis veiksmų dėl kritinės rizikos spragos, o dėl kitų nustatytų trūkumų su atitinkama organizacija reikėtų suderinti per nustatytą laiką įvykdytinų veiksmų planą. Jeigu keletas rizikos spragų yra didelės arba vidutinės, rizikos spragą gali būti tikslinga priskirti aukštesniam lygmeniui, kad būtų atspindėta bendra suminė rizika, o žemesnio lygmens klausimams spręsti taip pat parengti veiksmų planą. Tačiau reikia stengtis užtikrinti, kad tai būtų daroma proporcingai ir skaidriai, o ne dirbtinai.*

Nustatydami faktinę riziką, priežiūrą atliekantys asmenys turėtų savo vertinimą grįsti turima informacija apie pavojus ir kontrolės priemones ir vadovautis savo kompetencija, mokymu, patirtimi, gairėmis ir kitais svarbiais informacijos šaltiniais. Sprendimas priimamas atsižvelgiant į tai, kokia žala gali kilti, o ne į tai, kas nutiko (jei apskritai nutiko).

Norint nustatyti riziką priežiūros požiūriu, taigi ir rizikos spragą (t. y. skirtumą tarp faktinės ir lyginamosios rizikos), paprasčiausias būdas yra įvertinti riziką pagal tris jos elementus. Tai – padariniai, tikimybė ir mastas.

- **Padariniai** yra žalos, kurios pagrįstai galima tikėtis, pobūdis;
- **tikimybė** yra tikimybė, kad įvykis įvyks. Tai yra įvykis, dėl kurio gali būti patirta žala, ne pati veikla;
- **mastas** yra žmonių, kurie gali nukentėti, skaičius arba padarytos žalos dydis.

Vykdamt priežiūrą, reikėtų pripažinti, kad galima pritaikyti tam tikras kontrolės priemones ir taip sumažinti padarinius arba įvykio mastą, sumažinti įvykio nutikimo tikimybę arba imtis priemonių dėl visų trijų aspektų.

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Skirtumas tarp bendros išvados, remiantis realiu visų trijų elementų įvertinimu, ir lyginamosios padėties (t. y. padėties, kurioje organizacija turėtų būti, jeigu pritaikytų visas teisės aktuose nustatytas kontrolės priemonės, standartus ir nurodymus), yra rizikos spraga. Tai reiškia, jog tam, kad galėtų nustatyti rizikos spragą, priežiūrą vykdančiai NSI turėtų aiškiai suprasti, kokio standarto reikėtų tikėtis, ir gebėti palyginti jį su tikrąja padėtimi.

Apskritai, jeigu lyginamoji padėtis, teisės aktas, standartas arba gairės yra gerai žinomi ir nustatyti, o organizacijai reikia dar daug pastangų, kad pasiektų juose nustatytą lygį, greičiausiai reikės imtis aukštesnio lygio vykdymo užtikrinimo priemonių.

Kai incidentas, reikalaujantis vykdymo užtikrinimo veiksmų, yra susijęs su tuo, kad asmuo nesilaiko pagal ES teisę sukurtos administracinės taisyklės arba procedūros bet taip pat yra platesnių organizacinių trūkumų: Turėtų būti neįprasta, kad vykdymo užtikrinimas būtų vykdomas tik dėl to asmens, išskyrus atvejus, kai yra įrodymų, kad asmuo tyčia ir sąmoningai nesilaikė tinkamos procedūros. Nacionalinės saugos institucijos, turinčios teisę nubausti asmenis, turėtų žinoti, kad dėl bausmės asmeniui nenagrinėjant visos organizacijos padėties, gali būti praleistos aukštesnio lygmens saugos valdymo sistemos spragos. Tuomet kyla rizika, kad ateityje incidentas pasikartos dalyvaujant kitam asmeniui.

Svarstydamą galimus veiksmus nacionalinė saugos institucija turėtų atsižvelgti į įvairius veiksniai. Tai gali būti veiksniai, mažinantys tikimybę nacionalinei saugos institucijai imtis veiksmų arba mažinantys veiksmus, kurių imtasi. Kita vertus, į šiuos veiksniai galėtų būti įtraukti klausimai, kurie sugriežtina NSA veiksmus arba jų rūšį. Veiksniai, kurie galėtų sumažinti ar padidinti svarstomus veiksmus dėl organizacijos, kurios atžvilgiu imamasi vykdymo užtikrinimo, ir kurie dėl šios priežasties gali turėti įtakos veiksmams, kurių turi imtis nacionalinė saugos institucija (angl. NSA), be kita ko, apima:

- *atitinkamo incidento istorija;*
- *ankstesnės svarbios vykdymo užtikrinimo priemonės, įskaitant priemones, kurių ėmėsi reguliavimo institucijos, pvz., nacionalinė policija;*
- *ankstesni įspėjimai ir pranešimai, įskaitant atvejus, kai jie teikti dėl keleto smulkių (administracinių) reikalavimų nesilaikymo;*
- *ar netaikant saugos teisės aktų arba reikalavimų buvo siekiama kokios nors ekonominės naudos;*
- *faktinės žalos dydis;*
- *ankstesnė tikrinimų istorija;*
- *bendras organizacijos atitikties standartas.*

Kiti strateginiai klausimai, į kuriuos NSA taip pat galėtų atsižvelgti priimdami sprendimą dėl galimų vykdymo užtikrinimo veiksmų, apima ar veiksmas:

- *atitinka visuomenės interesus;*
- *yra reikalingas pažeidžiamoms grupėms (pvz., vaikams arba vyresniems žmonėms) apsaugoti;*
- *padeda pasiekti didesnę atitiktį;*
- *daro poveikį kitoms geležinkelio sektoriaus arba jam nepriklausančioms organizacijoms ir*
- *padės pašalinti rizikos spragą ir pasiekti lyginamąjį standartą.*

Error! Reference source not found.
Error! Reference source not found.0

Pastaba: pagal aukščiau išdėstytas pastraipas niekas neriboja nacionalinės saugos institucijos gebėjimo imtis vykdymo užtikrinimo veiksmų pagal savo teisinius įgaliojimus ir atsakomybę. Pirmiau nurodyti veiksniai yra klausimai, į kuriuos nacionalinė saugos institucija gali atsižvelgti, jei tai leidžiama pagal valstybės narės teisinę sistemą.

Remdamasi šiuo vertinimu, NSI, darydama išvadas dėl vykdymo užtikrinimo, turėtų atsakyti į šiuos pagrindinius klausimus:

- *ar siūlomų vykdymo užtikrinimo veiksmų rizika šalinama eilės tvarka, t. y., svarbiausia rizika pašalinama pirmiausia?*
- *ar siūlomų vykdymo užtikrinimo veiksmų pašalinama rizikos priežastis?*
- *ar siūlomų vykdymo užtikrinimo veiksmų ištaisomas tiesioginis rizikos kontrolės arba teisės akto vykdymo trūkumas?*
- *ar siūlomų vykdymo užtikrinimo veiksmų sprendžiamos pagrindinės problemos?*
- *ar probleminiai klausimai pakankamai išnagrinėti organizacijos, o ne asmens lygmeniu?*

Žemiau esančioje lentelėje yra vadovas sprendimų priėmimo. Tai nėra absoliutus teisėjas, kuris imtųsi tinkamų veiksmų bet kokioje situacijoje, NSA taip pat turi apsvarstyti, kaip bet kokie veiksmai, kurių imtasi, gali būti įgyvendinami atsižvelgiant į toje valstybėje narėje veikusią teisinę sistemą.

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Error! Reference source not found.
Error! Reference source not found.0

<i>Nukrypimas nuo teisinių reikalavimų, įtrauktų į SVS</i>	<i>Pradinė rizikos spraga</i>	<i>Pradiniai vykdymo užtikrinimo lūkesčiai</i>	<i>Siekiant pašalinti saugos riziką, taikomos nacionalinės teisės normos</i>	<i>Galimas veiksmas dėl bendro saugos sertifikato / saugos leidimo</i>
		<i>Rizikos mažinimo veiksmas. Jeigu atsakymas teigiamas, pereiti prie įvertintos rizikos spragos</i>		
Pažeidimas	Kritinė	Ne	Taip	Panaikinimas (jeigu sertifikavimą kaip saugos sertifikavimo įstaiga atliko ERA, kreiptis į ERA, nurodžius priežastis)
		Taip	Taip	Jeigu ERA veikia kaip saugos sertifikavimo įstaiga, veiksų dėl saugos sertifikato nesiimama, apie visus NSI veiksmus atitinkamoje organizacijoje informuojama ERA
	Didelė	Ne	Taip	Apribojimas (jeigu sertifikavimą atliko ERA, kreipiamasi į ERA, nurodžius priežastis)
		Taip	Ne	Jeigu ERA veikia kaip saugos sertifikavimo įstaiga, veiksų dėl saugos sertifikato nesiimama, apie visus NSI veiksmus atitinkamoje organizacijoje informuojama ERA
	Vidutinė	Ne	Taip	Veiksų dėl saugos sertifikato nesiimama (jeigu ERA veikia kaip saugos sertifikavimo įstaiga, veiksų dėl saugos sertifikato nesiimama, apie visus NSI veiksmus atitinkamoje organizacijoje informuojama ERA, nurodžius priežastis)

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Error! Reference source not found.
Error! Reference source not found.0

		Taip	Ne	Veiksmų dėl saugos sertifikato nesiimama
	Nedidelė	Ne	Jei reikia	Veiksmų dėl saugos sertifikato nesiimama
		Taip	Veiksmų nesiimama	Veiksmų dėl saugos sertifikato nesiimama
Nėra	Nėra	Ne	Ne	Veiksmų nesiimama

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Error! Reference source not found.
Error! Reference source not found.

Paiškinimai:

Pirmoje skiltyje paminėtas pažeidimas yra teisės normos pažeidimas. Taigi pirmiausia tai reiškia, kad padarytas teisės normos pažeidimas (nacionalinės, ES arba ir vienos, ir kitos rūšies).

Antroje skiltyje paminėta pradinė rizikos spraga yra skirtumas tarp nagrinėjamos veiklos rizikos lygio, kuris yra priimtinas pagal teisės aktus, standartus arba gaires (jeigu teisinė atitiktis yra vertinama remiantis jais) ir praktiškai susiklosčiusios faktinės rizikos padėties, **prieš** imantis kokių nors rizikos mažinimo veiksmų. Tai, ar santykinis šios spragos dydis yra „kritinis“, „didelis“, „vidutinis“ arba „nedidelis“, įvertinama pagal skirtumą tarp realios padėties ir lūkesčių.

Trečiajame stulpelyje NSA bando paveikti nustatytą rizikos spragą. NSA bandys įtraukti susijusią organizaciją į problemos sprendimą. Organizacija darys viską, kad pašalintų arba sušvelnintų tiesioginę riziką – tokiu atveju atsakymas yra „taip“ arba nedarys, o tokiu atveju atsakymas yra „ne“. Reikėtų pažymėti, kad NSA turi įsitikinti, kad organizacijos siūlomi veiksmai yra pakankami, ar ne. Jei jie nėra pakankami, NSA gali toliau taikyti modelį, kuris gali sustiprinti galimas vykdymo užtikrinimo priemones.

Pagal **ketvirtą skiltį** NSI taiko nacionalinę teisę ir stengiasi pašalinti saugos riziką, t. y., NSI naudojami turimais įgaliojimais, stengdamasi pašalinti nacionalinių teisinių saugos nuostatų trūkumus. Tai taip pat reiškia, kad sprendama trūkumų klausimus, NSI laikosi Europos teisės aktų nuostatų, jei jos buvo perkeltos į nacionalinę teisę. Jeigu pagal nacionalinę teisę tai leidžiama, tai taip pat reiškia, kad NSI vykdo arba inicijuoja teisinius veiksmus arba, jei reikia, perduoda bylą valstybės prokuratūrai. Šiuo atveju atsakymas taip pat gali būti teigiamas arba neigiamas.

Pagal **penktą skiltį** sprendžiamas klausimas, ką daryti su pareiškėjo saugos sertifikatu. Bendrai tariant, jeigu pareiškėjas nebendradarbiauja ir tam, kad būtų pašalinta kritinė rizikos spraga, NSI turėjo pasinaudoti nacionaline teise, tikslinga apsvarstyti galimybę bendrą sertifikatą arba saugos leidimą panaikinti arba apriboti.

Bendrą saugos sertifikatą arba saugos leidimą panaikinti tikslinga tada, kai organizacija rizikos apskritai nevaldo arba sukuria keleiviams arba kitiems asmenims riziką keliančias sąlygas. Tokia rizikos spraga būtų kritinė. Sertifikatą panaikinus, taip pat kyla problemų, nes tai reiškia, kad traukinių paslaugos nebus teikiamos. Todėl manoma, kad atšaukimas turėtų būti atliekamas tik tais atvejais, kai visi kiti sprendimai arba vykdymo užtikrinimo galimybės nepasiteisino arba tikimasi, kad šie sprendimai neduos norimų rezultatų.

Jeigu bendras saugos sertifikatas arba saugos leidimas apribojamas, reikės labai aiškiai apibrėžti apribojimo mastą ir visas sąlygas, kurias reikia įvykdyti, kad apribojimas būtų panaikintas. Pavyzdžiui, jeigu įmonė negali įrodyti, kad visapusiškai laikosi ES teisės normų dėl pavojingųjų krovinių vežimo, vežėjų įmonės galimybės vežti pavojinguosius krovinius gali būti tikslinga apriboti. Vadinas, kai organizacija gali įrodyti, jog ją laikosi, ji gali prašyti atnaujinti sertifikatą arba panaikinti apribojimą.

Bet kuriuo konkrečiu atveju, pavyzdžiui, 2 priedas. pateiktuose pavyzdžiuose nurodytais atvejais, NSI turės atsižvelgti į kai kuriuos kitus švelninančius arba sunkinančius veiksnius ir nuspręsti, kokių veiksmų imtis. Veiksniai yra šie, tuo neapsiribojant:

- *ankstesnė organizacijos saugos istorija;*

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Error! Reference source not found.
Error! Reference source not found.

- *ar kiti asmenys, kurių geležinkelio organizacija nekontroliuoja, buvo daugiau atsakingi už įvykį negu pati organizacija, pvz., įriedėjimo ant bėgių atvejais;*
- *ar organizacija kada nors gavo NSI rekomendacijų arba ar dėl organizacijos NSI kada nors ėmėsi veiksmų, susijusių su ta sritimi, kurioje įvykis;*
- *ar nepaisydama saugos reikalavimų ir nevykdydama saugos valdymo pareigų pagal SVS organizacija siekė ekonominės naudos;*
- *kokia faktinė žala padaryta arba galėjo būti;*
- *organizacijos požiūris, t. y. ar ji iniciatyviai siekia ištaisyti padėtį, ar, priešingai, akivaizdu, kad saugos klausimai jai nėra labai svarbūs.*

NSA gali apsvarstyti keletą strateginių veiksmų, kad nuspręstų, kokių vykdymo užtikrinimo veiksmų imtis, jei reikia, subalansuojant šiuos veiksmus su NSA įgaliojimais veiksams ir teisiniais įsipareigojimais. Tai, be kita ko, apima:

- *visuomeniniai ir politiniai susirūpinimą keliantys klausimai,*
- *organizacijos saugos kultūra ir tai, kaip operatyviai ji gali ištaisyti trūkumą / reikalavimų nesilaikymą;*
- *visuomenės interesas;*
- *siūlomų veiksmų poveikis įmonei ir visai visuomenei, atsižvelgiant į jais rodomą pavyzdį ir jų poveikį organizacijos pajėgumui tęsti veiklą.*

NSI gali remtis lentelėje nurodytu rezultatu kaip pavyzdžiu, kokių rezultatų gali duoti vykdymo užtikrinimo veiksmai. Tada, atsižvelgdama į pirmiau nurodytus veiksnius, ji gali kiekvienu konkrečiu atveju įvertinti, kokių veiksmų imtis.

Kadangi kiekvieną priimtą sprendimą NSI turi pagrįsti ir apie jį informuoti organizaciją (skaidrumo principas), primygtinai rekomenduojama padėties ataskaitoje nurodyti metodo pakeitimo priežastis, kuriomis vadovaujantis nuspręsta imtis arba nesiimti teisinių veiksmų.

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

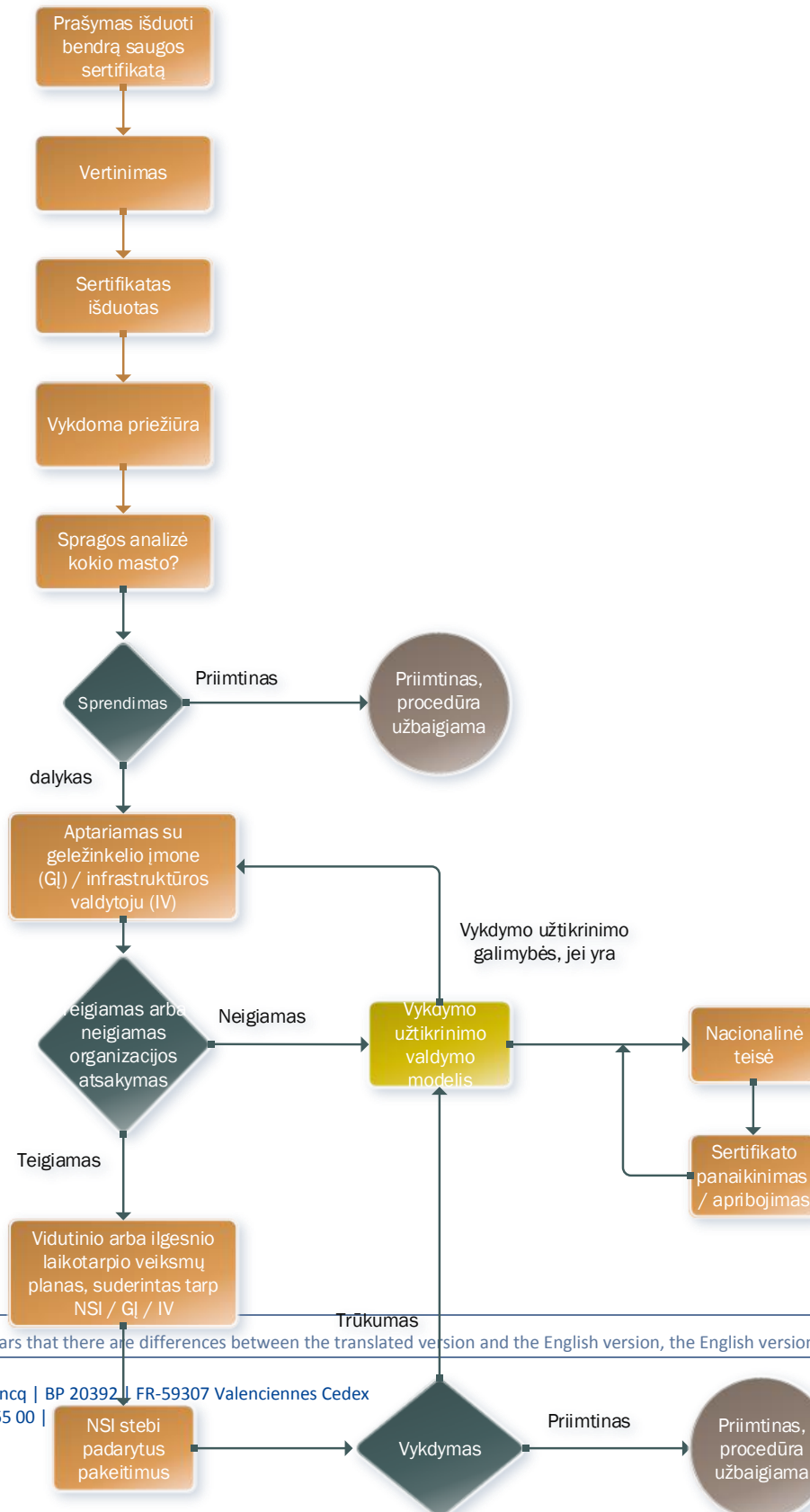

Error! Reference source not found.
Error! Reference source not found.

1 priedas. Schema

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Error! Reference source not found.
Error! Reference source not found.

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

2 priedas. Pavyzdžiai

Pavyzdys Nr. 1. Pažeidimas. Rizikos spraga yra „kritinė“

Geležinkelio įmonė savo SVS nurodo, kad vairuotojams organizuoja išsamius mokymus ir vykdo valdymo programą, pagal kurią naudoja treniruoklius, iniciatyviai naudoja traukinių duomenų įrašymo prietaisus, o vairuotojų valdymo priežiūros darbuotojai vykdo vairuotojų veiklos priežiūrą.

Atlikus priežiūrą, paaiškėja, kad treniruoklis jau keletą mėnesių neveikia, per paskutinius 6 mėnesius duomenys iš duomenų įrašymo prietaisų nebuvo parsisiųsti, kad būtų galima stebėti vairuotojų elgseną. Darbuotojams susirgus arba išėjus iš darbo, vairuotojų valdymo priežiūros darbuotojai vairuotojų elgsenos priežiūros nevykdė arba vykdė nesilaikydami atitinkamame organizacijos standarte nurodytų terminų.

Be to, pastebėta kad organizacija pasamdė naujų vairuotojų ir kad laikotarpiu iki priežiūros vis daugėjo dėl vairuotojų kaltės kilusių incidentų, atvejų, kai pravažiuotas draudžiamasis signalas, pravažiuota sustojimo vieta, taip pat durų išblokavimo incidentų.

Išnagrinėjus dokumentus, matyti, kad rizikos spraga yra „kritinė“, nes, pirma, aiškiai matyti, jog vadovybė nesugeba išspręsti vairuotojų kompetencijos klausimo. Antra, vairuotojų veiklos valdymo trūkumai ir tai, kad vis daugėja dėl vairuotojų kaltės įvykusių saugos incidentų, akivaizdžiai yra susiję ir šis ryšys stiprėja. Šiuo atveju NSI turėtų imtis teisinių veiksmų ir spręsti šiuos klausimus su geležinkelio įmone. Atsižvelgiant į daugėjančių incidentų sunkumą, akivaizdu, kad rizikos spraga yra didelė.

Tokiu atveju tikėtina, kad kyla incidento, dėl kurio galėtų žūti daug žmonių, rizika, jei situacija nebus ištaisyta. Priežiūrą vykdanči nacionalinė saugos institucija turėtų apsvarstyti vykdymo užtikrinimo priemones, susijusias su nesugebėjimu suvaldyti riziką organizacijos darbuotojams, keleiviams ir kitiems asmenims, jei tai būtų įmanoma pagal valstybės narės teisę. Vykdomo veiksmus galėtų sudaryti oficialūs NSA reikalavimai rašto arba pranešimo forma, kad trūkumai būtų pašalinti pagal terminuotą veiksmų planą. Jei trūkumai ir dėl to kylančios rizikos yra pakankamai sunkūs, tai gali būti ir baudmė arba bylos perdavimas prokurorui. Jei po NSA veiksmų, kuriais siekiama pagerinti padėtį, vis dar yra didelių problemų, kurios nebuvo išspręstos, nacionalinė saugos institucija gali nuspręsti atšaukti organizacijos bendrą saugos sertifikatą arba saugos leidimą arba perduoti klausimą (nurodant priežastis, dėl kurių reikia imtis tokių veiksmų) Agentūrai, kai ji yra saugos sertifikavimo įstaiga. Jei geležinkelio įmonė šalina trūkumus, nacionalinė saugos institucija gali padaryti išvadą, kad bendro saugos sertifikato apribojimas (pvz., galiojimo laiko apribojimas) yra tinkamas tol, kol bus galima įsitikinti, kad ta organizacija gali toliau kontroliuoti padėtį, ir (arba) taikyti nacionalinę teisę kaip baudžiamąją priemonę.

Pavyzdys Nr. 2. Pažeidimas. Rizikos spraga yra „didelė“

Infrastruktūros valdytojas nurodo, kad yra įdiegęs kompetencijos valdymo sistemą, pagal kurią tenkina savo paties ir samdomų darbuotojų, kurie vykdo darbą jo vardu, kompetencijos poreikius. Pagal dokumentus sistema atrodo išsami. Tačiau surengus vizitus vietoje, paaiškėja, kad vietoje dirba pagrindinio rangovo pasamdyti subrangovai ir kad jie į kompetencijos valdymo sistemą nėra įtraukti. Ištyrus, kaip naudojamos subrangovų paslaugomis, paaiškėja, kad jų paslaugomis naudojamosi daug ir daugelis jų iš tikrųjų neturi tokios kompetencijos, kokią turėtų turėti. Nustatoma, kad priežiūros kokybė prasta, dėl to darbus tenka

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Error! Reference source not found.
Error! Reference source not found.

perdaryti. Kyla susirūpinimas dėl tam tikros veiklos saugumo. Šiuo atveju rizikos spraga yra „didelė“. Jeigu infrastruktūros valdytojas stengiasi išspręsti probleminius klausimus pats arba jeigu NSI oficialiai nurodo, kad tai yra reikalinga, pagal nacionalinę teisę galima skirti baudžiamąją sankciją, bet veiksmų dėl saugos leidimo greičiausiai nebūtų imtasi. Jeigu infrastruktūros valdytojas nesiima veiksmų, kaip tikėtasi, kad pašalintų trūkumus, galima taikyti nacionalinės teisės aktus ir NSI gali svarstyti, ar tikslinga apriboti saugos leidimą.

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Error! Reference source not found.
Error! Reference source not found.

Pavyzdys Nr. 3. Pažeidimas. Rizikos spraga yra „vidutinė“

Geležinkelio įmonė taiko rizikos vertinimo procesą, kuris, vertinant pagal dokumentus, yra išsamus, o darbuotojai jį įtraukiami ir jį supranta. Tačiau, atlikus auditą ir (arba) patikrinimą, paaiškėja, kad rizikos vertinimo procesas nėra tinkamai taikomas, nes dėl su proceso tvirtinimu susijusių trūkumų įgyvendintos ne visos per rizikos vertinimą nustatytos kontrolės priemonės. Padariniai, kurių kilo dėl netinkamo šio proceso taikymo, nėra itin svarbūs, nes rizika, kuri nebuvo sumažinta, nėra reikšminga.

Žvelgiant į lentelę, matyti, kad pažeidimas yra ir kad rizikos spraga yra vidutinė, nes padariniai nedideli, nors rizikos vertinimo procesas nebuvo vykdomas teisingai. Šiuo atveju sprendimas, kokių veiksmų imtis, nėra esminis ir gali priklausyti nuo to, kokiomis vykdymo užtikrinimo galimybėmis NSI gali pasinaudoti. Kai kurioms NSI gali būti tikslinga siųsti vykdomąjį raštą arba pranešimą ir reikalauti išspręsti rizikos vertinimo proceso problemas, ypač jeigu yra duomenų, kad toje pačioje organizacijoje anksčiau buvo kilę panašių probleminių klausimų. Siekiant išspręsti organizacijos rizikos vertinimo proceso problemas, gali tekti iš dalies keisti SVS. Apie tai reikės informuoti NSI.

Pavyzdys Nr. 4. Pažeidimo nėra. Rizikos spragos „nėra“

Geležinkelio įmonė yra įdiegusi savo riedmenų valdymo procesą. Atlikus auditą ir (arba) patikrinimą, nustatyta, kad procesas įdiegtas, o darbuotojai, su kuriais kalbėtasi, supranta savo funkcijas ir atsakomybę pagal jį. Ištyrus incidentus, nenustatyta, kad kurie nors incidentai galėjo kilti dėl prastos priežiūros ar dėl to, kad priežiūros procesas nesuprantamas. Žvelgiant į lentelę, matyti, kad rizikos spragų nėra, tad NSI neturi imtis jokių veiksmų.

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.